

Hjerneslag - Pasientforløp, ergoterapi - Hjerneslag/transitorisk iskemisk anfall (TIA), kartlegging av kognitive funksjoner i akuttfasen

D36912

 Utgave:
4.00

 Gjelder fra:
28.02.2022

Side 1 av 4

Hensikt og omfang

- Sikre at pasienter som henvises ergoterapeut ved hjerneslag / TIA får individuell kartlegging av kognitive funksjoner i akuttfasen. Akuttfasen er her definert som den første uken etter debut av symptomer på akutt hjerneslag (1, 8).
- Kartlegging av kognitiv funksjon i akuttfasen er viktig for å sikre pasienten best mulig rehabilitering, rett omsorgsnivå og videre oppfølging. (1,4,5)
- Vurdering av kognitiv funksjon gjøres med standardiserte tester og/eller observasjon. I tidlig fase anbefales en enkel screening kombinert med systematisk observasjon. Andre kilder til informasjon er samtale med pårørende og observasjoner som gjøres av andre yrkesgrupper (1, 2).

Ansvar/målgruppe

- Ergoterapeuter
- Prosedyren kan være veiledende for andre yrkesgrupper

Bakgrunn

Et hjerneslag kan i større eller mindre grad føre til reduksjon i kognitive funksjoner. Kognitive vansker kan være: nedsatt oppmerksomhet, konsentrasjon og vansker med eksekutive funksjoner, neglekt, apraksi, og rom-retningsvansker. Økt tretthet, agnosi, hukommelsesvansker, redusert mentalt tempo og effektivitet kan også oppstå. Disse vanskene kan føre til problemer med utførelse av daglige aktiviteter, redusere delaktighet i rehabilitering og svekke mulighetene til deltakelse i samfunnet (1,2,9).

Handling

Etter mottak av henvisning skal ergoterapeuten innhente utfyllende opplysninger fra elektronisk pasientjournal, og annet helsepersonell før første pasientkontakt. Ved første kontakt gjennomføres en samtale med pasienten for å danne et inntrykk av funksjonsnivå. Innhentet informasjon danner grunnlag for videre kartleggingsmetoder. Pårørende kan være en viktig ressurs i kartleggingsfasen. (1, 2, 4).

Aktuelle kartleggingsmetoder

Systematisk observasjon i kjente daglige aktiviteter: (1,2,4,11,18)

- Personlig stell
- Toalettbesøk
- Forflytning
- På – og avkledning
- Måltid
- Kjøkkenobservasjon
- Bruk av telefon, nettbrett, PC

Arnadottir OT-ADL-Nevrobehavioral Evaluation (A-ONE)

Utgave: 4.00	Hjerneslag - Pasientforløp, ergoterapi - Hjerneslag/transitorisk iskemisk anfall (TIA), kartlegging av kognitive funksjoner i akuttfasen	D36912 Side 2 av 4
-----------------	---	-----------------------

Kartlegger nevro-adferdsfunksjoner som påvirker personers mulighet for aktivitetsutførelse. Personen observeres i forbindelse med fem primære aktiviteter i dagliglivet, PADL, deretter vurderes personens behov for hjelp og årsaken til hjelpebehovet. Sertifiseringskurs kreves før bruk (11).

Tester av kognitive funksjoner

Norsk Revidert Mini Mental Status Evaluering (MMSE – NR3)

Testen er et grovt screeningsverktøy for orienterende kartlegging av kognitiv funksjon. Testen måler kognitiv kapasitet på en rekke områder: hukommelse, orienteringsevne, språk, forståelse og visuokonstruksjon (12)

[MMSE-NR3 Skjema](#)

[MMSE-NR3 Veileder](#)

[MMSE-NR3 Pekeark](#)

Norsk revidert Klokketest (KT-NR3).

Testen fanger først og fremst opp pasientens evne til å orientere seg og handle i rom, og setter samtidig krav til oppmerksomhet og tallforståelse, ikke hukommelse (13).

[KT-NR3 Skjema](#)

[KT-NR3 Veileder](#)

[Klokkekopieringstest og Viserplasseringstest](#)

[Klokkelesningstest- testskjema](#)

Norsk revidert Trail Making Test (TMT-NR3)

Tester evnen til kompleks visuell scanning med en samtidig motorisk komponent.

Testen måler psykomotorisk tempo og oppmerksomhet, og er meget følsom for ulike typer hjerneskade (14).

[TMT-NR3 Skjema](#)

[TMT-NR3 Veileder](#)

The Rivermead behavioural memory test (RBMT)

Testen består av varierte oppgaver som vurderer evnen til gjenkjenning og gjenkalling, både av auditivt og visuelt presentert materiale. RBMT gjenskaper forskjellige hverdags situasjoner og resultatene kan relateres til det virkelige liv (15).

Apraksitest

En screeningstest for å måle forekomst og alvorlighetsgrad av apraksi (ideasjonell, ideomotorisk) (5,6).

Montreal Cognitive Assessment (MoCA)

Designet som et raskt screeningsinstrument for lettere kognitive forstyrrelser. Det gir mål på ulike kognitive områder: oppmerksomhet og konsentrasjon, eksekutive funksjoner, hukommelse, språk, visuokonstruktive ferdigheter, abstrakt tenkning, regneferdigheter og orientering (16,17). Ved førstegangsbruk, gå inn på

<http://www.mocatest.org> for å registrere deg.

Stjerneutkryssningstest

Utgave: 4.00	Hjerneslag - Pasientforløp, ergoterapi - Hjerneslag/transitorisk iskemisk anfall (TIA), kartlegging av kognitive funksjoner i akuttfasen	D36912 Side 3 av 4
-----------------	---	-----------------------

Stjerneutkrysningstesten er en enkel og praktisk screening for unilateralt visuelt neglekt hos pasienter med hjerneskade (19).

- Manual: <http://fagfolk.brierley.no/neglekt/stjerneutkrysningstesten-veiledning.pdf>
- Testark: <http://fagfolk.brierley.no/neglekt/stjerneutkrysningstesten-stimulusark.pdf>

Kombinasjon av observasjon sammensatt praktisk oppgave og kognitive tester:

ErgUs

Gjennomføres etter [ErgUs mal](#) som innebærer helhetlig observasjon gjennom kartleggingen. ErgUs er metodisk bruk av aktivitet; praktisk sammensatt oppgave kombinert med tre standardiserte tester; MMSE-NR3, TMT-NR3 og KT-NR3 (4,9,18).

Vurdering av kartleggingsresultat

Resultat fra kartlegging av kognitive funksjoner, danner grunnlag for planlegging og gjennomføring av tiltak. Disse tilpasses ut fra pasientens funksjonsnivå og mål (4).

Dokumentasjon

Resultatet av kartleggingen dokumenteres i elektronisk pasientjournal (20)

Aktuell informasjonsbrosjyre som kan gis til pasient og pårørende (21)

[Hjerneslag. Hvem – hva nå? Usynlige skader og vansker som følges av hjerneslag](#) (22)

[Hjerneslag – behandling og rehabilitering - helsenorge.no](#) (23)

[Pasientinformasjon - NEL – Norsk Elektronisk Legehåndbok \(legehandboka.no\)](#) (24)

Referanser

[SI/17.29-11](#)

[Ergoterapi - ErgUs](#)

Litteraturliste:

1. Nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag. Helsedirektoratet 2020. [Hjerneslag - Helsedirektoratet](#) (hentet 2021.11.03)
2. Hjerneslag (2020) [Hjerneslag - Helsedirektoratet](#) (hentet 2021.11.03)
3. Ikke-språklige kognitive symptomer etter hjerneslag [Ikke-språklige kognitive symptomer etter hjerneslag - NEL – Norsk Elektronisk Legehåndbok \(legehandboka.no\)](#) (hentet 2021.11.03)
4. Erfaringsbasert kunnskap fra slagergoterapigruppen i Sykehuset Innlandet. 2021
5. Apraksitesten: Fagprosedyre i Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer: [Hjerneslag – kartlegging av apraksi - Helsebiblioteket.no](#) (hentet 2021.11.03)

Utgave: 4.00	Hjerneslag - Pasientforløp, ergoterapi - Hjerneslag/transitorisk iskemisk anfall (TIA), kartlegging av kognitive funksjoner i akuttfasen	D36912 Side 4 av 4
-----------------	---	-----------------------

6. Stehmann - Saris JC, van Heugten CM, Kinèbanian A, Dekker J. Occupational therapy guideline for assessment and treatment of apraxia following left hemisphere stroke Unpublished: Maastricht University; 2005. [Apraxia guideline \(PDF\)](#)
7. Overview of geriatric rehabilitation: Program components and settings for rehabilitation [Overview of geriatric rehabilitation: Program components and settings for rehabilitation - UpToDate](#) (hentet 2021.11.03)
8. Hjerneslag og TIA (2021) [Hjerneslag og TIA - NEL – Norsk Elektronisk Legehåndbok \(legehandboka.no\)](#) (hentet 2021.11.03)
9. Ikke språklige kognitive symptomer etter hjerneslag [Ikke-språNklige kognitive symptomer etter hjerneslag | Tidsskrift for Den norske legeforening \(tidsskriftet.no\)](#) (hentet 2021.11.03)
10. Ergoterapeutene. Kartleggingsredskaper - [Ergoterapeutene](#) (hentet 2021.11.03)
11. Árnadóttir, G. (1990). The brain and behavior: Assessing cortical dysfunction through activities of daily living. St. Louis: The C. V. Mosby Company.
12. Strobel,C & Engeland, K. Norsk revidert Mini Mental status Evaluering (MMSE-NR3). Aldring og helse. 2021 [Skalaer og tester - Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse](#) (hentet 2021.11.03)
13. Strobel,C & Engeland, K. Norsk revidert Klokketest (KT-NR3). Aldring og helse. 2021. [Skalaer og tester - Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse](#) (hentet 2021.11.03)
14. Strobel.C, Johansen.H, Aga.O, Bekkhus-Wetterberg.P, Brierley.M, Egeland.J, Follesø.K, Rike.P.O & Schanke.A.K, 2018 Norsk revidert Trail Making Test (TMT-NR3). Aldring og helse. [Skalaer og tester - Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse](#) (hentet 2021.11.03)
15. Wilson B, Cockburn J, Baddeley A, R. The Rivermead behavioural memory test. Handbok for voksne. Oversatt av logoped ved Sunnaas Sykehus. Pedagogisk psykologisk forlag 1997
16. Aggarwal A, Kean E. Comparison of the Folstein Mini Mental State Examination (MMSE) to the Montreal Cognitive Assessment (MoCA) as a Cognitive Screening Tool in an Inpatient Rehabilitation Setting. Neuroscience & Medicine, 2010, 1, 39-42. [\(PDF\) Comparison of the Folstein Mini Mental State Examination \(MMSE\) to the Montreal Cognitive Assessment \(MoCA\) as a Cognitive Screening Tool in an Inpatient ... \(researchgate.net\)](#)
17. Nasreddine.Z MD. Montreal Cognitive Assessment, MOCA (2018) [The MoCA Test - MoCA – Cognitive Assessment](#)
18. Skøien, R. Rosseland, H. Vågsmyr, U. Hovden, H. Kornkveen, S. ErgUs. Vurdering av kognitiv funksjon i akutt sykehus. Ergoterapeuten 05.11 (2011). <https://docplayer.me/19784375-Ergus-vurdering-av-kognitiv-funksjon-i-akuttsykehus.html>
19. Richman S, Pravikoff D. Stroke Rehabilitation: Evaluation of Unilateral Neglect. EBSCO publishing; 2014.
20. Helse- og omsorgsdepartementet. Forskrift om pasientjournal. 2021. [Forskrift om pasientjournal \(pasientjournalforskriften\) - Lovdata](#) (hentet 2021.11.03)
21. Helse- og omsorgsdepartementet. Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven). 2021. [Lov om pasient- og brukerrettigheter \(pasient- og brukerrettighetsloven\) - Lovdata](#) (Hentet 2021.11.03)
22. Hjerneslag. Hvem – hva nå? Usynlige skader og vansker som følges av hjerneslag https://slag.no/wp-content/uploads/2017/01/Undervisningshefte_net_innholdsfortegnelse.pdf (hentet 2021.11.03)
23. Pasientinformasjon: [Hjerneslag – behandling og rehabilitering - helsenorge.no](#) (hentet 2021.11.03)
24. Pasientinformasjon: Hjerneslag [Pasientinformasjon - NEL – Norsk Elektronisk Legehåndbok \(legehandboka.no\)](#) (hentet 2021.11.03)